

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt — kr.
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló ujdonság sora 50 kr
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Fölhívás előfizetésre.

Közeledvén a jelen év utolsó negyede, szíves bizalommal kérjük föl t. előfizetőinket az előfizetések megújítására.

Lapunk, mint a debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye, híven szolgálja a függetlenségi eszméket, valamint e város és vidékének közügyeit is. Azt a missziót, mely lapunkra, mint észak-keleti Magyarország egyetlen ellenzéki lapjára várakozik, híven és becsületesen igyekszik betölteni s kitűzött irányától se jobbra, se balra el nem tér.

Programunkat bővebben fejtegetni fölsőleges. Huszonhárom küzdelemteljes év áll a »Debrece« háta mögött s e hosszú idő alatt mindig az igazságot, a bátor szókimondást s a valódi közérdeket szolgálta lapunk, mely kipróbált, meghitt barátjává vált az olvasó közönségnek.

Lapunk előfizetési ára:

Egy évre . . . 10 frt.
Fél évre . . . 5 frt.
Negyed évre . . . 2 frt 50 kr.
Egy órára . . . 1 frt.

Az előfizetési pénzeket kérjük egyenesen Szinay Gyulához (kis-csapó-utca 383. sz.), lapunk főszerkesztőjéhez s kiadójához küldeni.

A „DEBRECZEN“
szerkesztősége és kiadó-hivatala.

A reform sorsa.

A kormány által tervezett közigazgatási reform sorsa méltán aggodalmakat idézhet föl mindazok előtt, akik a nemzet sarkalatos ősi jogintézményeinek czéltalan fölforgatásában alkotmányos jogaink sérelmét látják.

Csak a napokban adtunk hírt arról, hogy a közigazgatási reform egyik alapfeltételét képező s a választási tisztaságot és jogbiztonságot megvédeni hivatott kuriai bíraskodásról szóló törvénytervezetet a kormány cselfogással le akarja a napirendről vétetni.

Igen természetes, hogy a parlament ellenzéki pártjai a közigazgatás reformja ellen a jövő ülészekben is ép oly elszánt küzdelmet fognak provokálni, mint a hogy ezt a lefolyt vita rendén tették.

Erre a küzdelemre most annál több oka lesz az ellenzéki pártoknak, mert a kormány a garanciális törvények meghozatala és életbeléptetése nélkül akarja a reformot keresztül vinni.

Az ellenzéki pártok és a velük e kérdésben egyetértő része a nemzetnek maga is reformálandónak tartja a közigazgatási rendszert, mert hogy a mai rendszer gyökeres javításra szorul, azt mindenki elismeri és vallja, ámde bármikép óhajtsuk a közigazgatás megjavítását, azt nem akarhatja senki, hogy a reformálandó közigazgatás még rosszabb legyen a mainál.

A kormány reformtervezetének alapelve az, hogy a közigazgatási rend úgy válik jobbá, ha államilag kinevezett közigazgatási tisztviselők alkalmaztatnak a jelenlegi választott tisztviselők helyett. Ezt az elvet a kormány a nyári ülészekben lefolyt vita folyamán keresztül erőszakolt két szakaszos törvényjavaslatban már el is fogadtatta a többséggel.

Itt éppen az elvben van a legnagyobb veszély, mely a közigazgatási rendszert érheti az államosítás behozatala esetén.

Mert a kinevezési rendszer behozatala esetén a valódi érdem és képesség, a közdolgok elintézése körül kifejtett szorgalmas munkásság mellőztetni és a kortes érdemek fognak állásokhoz juttatni olyan tehetségtelen embereket, akik nem arravalóságuk és képességeik, hanem a kormánynak tett szolgálatok révén fognak közigazgatási tisztviselőkké alkalmaztatni.

Ez lebegett a kormány előtt, midőn a szabadválasztási jog helyébe a kinevezési rendszert állítja be, hogy ez uton állásokhoz jutott hivatalnokai karral a kormány a maga hatalmi érdekeit még teljesebben juttassa érvényre s a népjogok és közszabadsági érdekek helyén a hatalmi mindenhatóság nyerhessen érvényesülést.

Növeli a veszélyt még az a körülmény is, hogy Magyarország nem önálló állam, hanem természetellenes közösségben él egy másik állammal,

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

A szlávok egymás közt.

(Egy cseh író naplójából.)

I. A testvér-gyilkosok.

Kopár fensik Lengyelországban. Alacsony, kuszó cserje középet két sudár fenyő emelkedik, mint utolsó maradéka egy hajdan hatalmas, most már kiirtott erdőnek.

Elragadó tavaszi éj. Az ég felhőtlen; millió csillag ragyog boltozatán. Paradicsomi csend a természetben.

A hold felséges nyugalommal árasztja el sugarával a messze tájat, a mezőt, a rónát, a gyepeket és a két fenyőt is, melyeknek alsó ágai, alig néhány ölnyre a gyökértől, furesán vannak megterhelve.

Két holttest lóbálódik rajtuk.

Mindegyik fára egy ember van fölakasztva.

S mintha a hold teljesen akarná élvezni e sajátságos látványt, legragyogóbb sugarait bocsátja rájuk. Az óriási fenyők közt egy ór áll; a lengyel fölkelők közül való. Iszonyt kifejező tekintete a holtakra mered, a kiknek vonásait a szörnyű haláltusa eltorzította.

Hajmeresztő látvány!

A kép magyarázata a következő:

Eljött az 1863-ik év. Lengyelország fölkel és egész Európa föl volt izgatva. Csehország sem képezett kivételt. Az idősebbek figyelmeztették az ifjúságot, »legyen óvatos«, de a hideg megfontolás szava elhangzott a viharban s így én is utra keltem egy napon Krakó felé s alig három hét múlva már a lengyel fölkelők sorában harcoltam.

Közül az osztrák határhoz volt első összejövetésünk az oroszokkal. Szláv testvér a szláv testvér ellen!

Egy befásított fensikon táborozott csapatunk; érdekes már azért is, mert csaknem valamennyi európai nemzet képviselve volt benne. Háromnegyed részét képezték a lengyelek, a 14 éves gyermektől kezdve a 70 éves aggastyánig s valamennyi szívében a legnemesebb honszeretet égett. Csehek négyen voltak, engem is beleszámítva; a többi nemzetbeliek közül különösen fölemlitem a magyarokat, a francziákat, a kik már Algierban is harcoltak és az olaszokat, kik a Garibaldi zászlója alatt végig küzdöttek az olasz szabadságharcot.

A táborban mély csend uralkodott; csak az örök egyhangú léptei hallatszottak.

Egyszerre a balszárnyon álló ór jelt adott. Mindenki fegyveréhez kapott és kémszemle indult azon irány felé, a honnan az »alarm« hallatszott.

Mi történt?

A szomszéd kopár fonsikon alacsony kuszó cserje közt két magas fenyő állott. Az egyiknek legalsó ágán lengyel fölkelő holtteste himbálózott.

Az oroszok akasztották föl. A bosszuvágy töltötte el a ok szívet, a kik a holttestet meglátták.

E pillanatban a másik szárnyon is lövés dördült el s nyomban utána még több.

Mi volt ez?

Az őrtállók elcsíptek egy embert, a ki a tábor körül kémkedett.

Orosz volt.

Bevitték a táborba és átkutatták ruháit. Kompromittáló iratokat találtak nála. Összeállították a hadi törvényszéket és halálra ítélték a boldogtalant.

Oda akasztották a másik holttestet szomszédságába, az oroszot a lengyel mellé.

Fölváltották az öröket. A két holttestnek is jutott diszörség.

amely egyéb ágazataiban is a közkormányzatnak értékesíteni igyekszik a maga hatalmi fölényét tehát mert a hatalmi mindenhatóság nem is a magyar állam fővárosa, hanem Bécsből nehezedik reá, ami alkotmányos államigazgatásunkra — könnyű belátni, hogy az ellenzéki pártok mért látják a nemzeti jogokra és alkotmányos intézményekre nézve komoly veszedelmet tartalmazónak a kinevezési elv érvényesítését.

Az ellenzéki pártok és a nemzet független elemei nagyon jól látják, hogy az államosított közigazgatási rendszer csak azt a hatalmi súlyt növelné föl, melylyel Bécs és az osztrák kormány nehezedik reá a magyar állam igazgatási és összes közviszonyaira s mert a Bécs-től való félelem nagyon is alapos, méltán perhorreskálhatunk minden olyan kísérletet, mely Bécs-től való függési viszonyunkat még terhesebbé teszi.

A helyes kormányzati politika éppen arra törekszik, hogy az önhatósággal és örendelkezési joggal fölruházott testületek megvédessenek a maguk autonom hatáskörükben s mert a kormány e kérdésben alapjában más elvet vall, mint amin a helyes közigazgatási politika sarkallik, a nemzet tartsa állandóan evidenciában a kérdést s készüljön föl idejekorán a nem sokára folytatandó ütközetre.

Strossmayer contra Starcevic.

Hétfőn leplezték le Krapinában a horvát irodalmi nyelv újjáteremtőjének. Gyájnak emlékoszlopát. Az ünnepen heves jelenet fejlődött ki a Strossmayer- és a Starcevic párti korifeusok közt. Egy távirat azt jelenti, hogy a zágrábiaknak feltűnően élénk részvétele egy kis ellentüntetést akart lenni azzal a bankettel szemben, melyet Zágráb városa ugyancsak hétfőn rendezett a magyarok tiszteletére. Eleinte úgy látszott, hogy a krapinai ünnepség simán fog lefolyni. A szoborleplezés után rendezett banket vége felé azonban Folgenovics (Starcevic-párti) azt indítványozta, hogy emeljenek szobrot Zágrábban a legnagyobb horvát költőnek, Gundulicsnak és pedig annál inkább,

mert a szerbek, mint szerb költőnek emeltek emlékére szobrot Raguzában. A bankettezők valósággal szavaztak az indítvány felett s a körözött gyűjtőívén tekintélyes összeg gyűlt be az említett célra. Ekkor hirtelen kitűdött, hogy Mazura ügyvéd, a Starcevic-párt egyik vezére, ezt írta rá az ivre: »az illyrizmus egyetértéséért mindent áldozok, a viszálykodásra egy krajczárt sem.« Ezek a szavak a legnagyobb elkeseredést szülték, minthogy Mazura, mint a szerb eszme bajnoka ismeretes. Harambasics költő tudomására hozta Mazura szavait a társaságnak, mire kitört a vihar. Mazura felugrott egy székre, hogy igazolja szavait, de ezzel a kiáltással akadályozták meg a szólásban: »Le az árulóval!« Mazura egy barátja azt kiáltotta vissza erre: »A Starcevicsek mindent elrontanak!« A társaság a legnagyobb izgatottságban hagyta el a bankett termét és az ellenpártiak ököllei fenyegették meg egymást.

Polonyi Géza Szoboszlón.

Mint már említettük, e hó 26-án, szombaton este fél hetkor érkezett Szoboszlóra Polonyi Géza országgyűlési képviselő, hogy megtartsa beszámoló beszédét. A vonatnál Szoboszló város polgársága várta. A függetlenségi párt nevében Hetey Ignác pártelnök üdvözölte a szeretett képviselőt, a ki a város négyes fogatán vonult be.

Másnap, vasárnap délelőtt 10 órakor a városháza udvarán tartotta meg Polonyi a beszámolót. Az egész város ünnepi díszbe öltözött, a lakosság ezrei hullámzottak a Fő-téren és a városháza udvara zsufolásig megtelt választó polgárokkal.

Polonyi Géza egy óráig tartó beszédében számolt be választóinak.

Nemcsak kötelességet teljesít — így kezdte szónoklatát — midőn választói közt megjelenik, hanem azért is jött, hogy az ő tiszta elvszilárdságukból, az ő lángoló honszerelmük-ből lelkesedést merítsen a további küzdelemre.

Ezután felsorolta mindazt, a mi az országgyűlésen eddig történt. Megemlékezett a honossági vitáról s ennek kapcsán Tisza Kálmán bukásáról, a ki nem válthatván be ígértét, kénytelen volt visszavonulni. Szapáry nem tartotta magára nézve kötelezőnek a Tisza ígértét s parancsára elkövette az országgyűlés azt a gyalázatot, hogy a függetlenségi eszmék élő örösisát. Magyarország ujja teremtőjét hontalanná tette.

Ezután áttért a magyar fegyvergyár ügyére, elmondván, hogy ugyanaz a férfi, a ki a fegyvergyárat fölállította, titkon elősegítette bukását. Ez Fejérváry honvédelmi miniszter volt, a ki csak szemfényvesztésnek használta a fegyvergyárat, holott arra hazánk nagy szükségére van. De a függetlenségi pártnak hosszas, kitartó küzdelem után sikerült a honvédelmi miniszter ellenében az új fegyvergyár fölépítését keresztülvinni.

Beszélt továbbá a függetlenségi pártnak a konzuláris bíraskodásról hozott törvény ellen kifejtett harcáról. Szégyen és gyalázat, hogy a magyar ember a külföldön sehol sem adhatja elő panaszát magyar nyelven s minden megfeszítés dacára meg kellett érnünk azt, hogy az alkotmányos jogainkat hallatlan módon sértő s újabb közöszgyet teremtő konzuláris bíróság a magyar polgár fölött hozott német határozatát nem magyar pecséttel, nem magyar czimerrel, — hanem a kétfejű sassal hitelesíti. Ezek után hosszabban fejtegette a közigazgatás államosításáról benyújtott, de kudarcot vallott törvényjavaslatot.

Elmondja, hogy évszázadokon át a vármegye volt a nemzet védőbástyája, s ki vállal felelősséget, hogy ha alkotmányunk, szabadságunk ellen ismét merényletet intéznek arról az oldalról, a honnan állami lételünket évszázadok óta nyíltan és titokban ezérfele eszközzel ostromolják: a vármegye eltörlése után lesz-e nemzeti jogainknak a kormány hatalmában levő hivatalnokokban elég erős megoltalmazója?

Lehet vitatkozni a fölött: a kinevezés jobb-e vagy a választás? és Polonyi tisztelettel hajlik meg az ellenkező vélemények előtt, de garanciákat követel. A kormány azonban garanciák nélkül a nemzetet csak azért akarta választási jogától megfosztani, hogy a kinevezett tisztviselő a felülről jövő parancsnak föltétlenül engedelmessédjék és ily óriási hatalom a kormány kezében végzetes veszélyeket hozhat a nemzetre, amíg Magyarország sorsát Bécsből igazgatott osztrák-magyar szellemű hatalom intézi.

Ezután áttért arra, hogy a függetlenségi párt nem ellenez, nem ostromol mást, csak mit a hazára nézve károsnak tart. A vasárnapi munkaszünetről, az osztrák vasut megváltásá-

Engem állítottak a két fenyő alá. Az éj leszállott. Gyönyörű tavaszi éj volt; csend a természetben, szellő nem mozgatta a faleveleket, a hold elárasztotta fényével a messze tájat, a pázsitot, a fenyőt a rajtok lógó holttestekkel:

Az orosz és a lengyelt.

S alant állottam én a cseh s dideregve bámultam a két holttestre. Eszembe jutott valami:

Mily szép vagy te szláv testvériség!

II. A hollók.

Nyári éj szent békéje. Csodálatos illat tölti be az erdőt és a rétet, mely illatos mezei virágokkal van elborítva. Csend és béke mindenütt.

Az erdő szélén forrás fakad és habjainak locogása beleolvad a falevelek sutto-gásába. Mintha valami nagy titkot közölnének egymással.

Már közeledik a hajnal, a hold vékony felhőrétegek mögé rejtőzik, a napnak adva át a kormányt hegy és völgy fölött.

A kép megváltozik. Aranyos fény árasztja el a tájat, belopózik a félig kinyílt álmadozó mezei virágok kelyhébe, melyek úgy ragyognak, mint egy hullámzó gyémánttenger.

Közel a forráshoz, az erdő szélén egy korhadó fenyő áll, olyan öreg, mint maga az erdő.

A fa csucsán két holló gubbaszkodik; az egyik alszik, a másik éber.

Nyugtalanul tekint körül, mi sem kerül el figyelmét a hajnal ébredésénél. Nem a lágy hullámzó fű, nem a dongó, rovar, mely előtük eloson.

Fölebreszti társát; ez megrázza magát s most már mindketten a távolba bámulnak. Lesik a prédát.

Egyszerre léptek hangja zavarja meg az álmadozó magányt és az erdő mélyéből fegyveres alakok tűnnek elő.

Egyenkint, óvatosan futnak végig a tisztáson. Lábaik alatt megcsördül az avar és meging a cserje.

— Vigyázz! A fölkelők táborának tartások. Már körül vannak véve!

Egy lövés dördül, aztán a második és harmadik. A természet békéje meg van zavarva.

Az erdőből rendes katonaság törtet elő gyors lépésben. Ostromolják a fensikot. Lövést lövés követ, gyilkos tüzelés mind a két rész-

ről. Számos a sebesült, a halott és a szuronyharcban ember ember ellen tör.

Teljes két óráig tart a harc, míg végre visszavonul a katonaság. A puskák ropogása elcsendesül s ismét úgy tetszik, mintha nyugalom borult volna a tájra.

De a bársonyos gyepen, a forrás mellett két ifju harcos maradt sebesülten hátra és ezek folytatják az elkeseredett küzdelmet. Vérszomjuk még nincs kielégítve, bosszuvágyuk még mindig lángol.

Az egyik, az, aki orosz egyenruhát visel, ellenfele testébe mártja kardját; a másik a lengyel fölkelő, revolverével rálő s mindketten a földre buknak. Még itt is folytatják a könyörtelen harcot. Torkon ragadják és utolsó erejükkel fojtogatják egymást.

A könyörületes természet véget vet szörnyű viaskodásuknak. Görcsös vonaglásukban lebuknak a partról s amint testeik a hűvös hullámot érintik, egyszerre adják ki lelküket.

S a nap, mely fenséges pompájával feltűnik a láthatár szélén, aranyos sugaraival rámosolyg e képre, a zsongó hullámok átsiklanak a véres arcokon, a szétmarczangolt testen s regéket mondnak egymásnak — a szláv testvéri szeretetről.

ról, a Lloyd-gőzhajó-társaság segítségéről szóló törvényjavaslatokat örömmel fogadta és támogatta.

Végül foglalkozott a jövő kérdésével. Nagy fontosságu kijelentése volt az, hogy a függetlenségi párt hadat üzen Fejérvárynak és addig nem nyugszik, míg őt a honvédelem miniszteri székéből ki nem buktatja, Polonyi kijelenti, hogy míg Fejérváry nem megy, addig a képviselőházban béke nem lesz.

A pénzügyi egyensúlyt ismét megbontották. Deficit lesz, a hadügyminiszter nagy követelésekkel állt elő. — és hogy az ország zugalódás nélkül fizessen, — a háboru közelségével ijesztik.

Ez könnyelmű játék. Ha veszély van, életünket és vérünket a hazáért, de az már gyanus hitelét vesztett rémitgetés, hogy valahányszor a hadügyminiszternek pénz kell, villogó fegyvereket mutogat a távolban. A véderő törvény alapján 40.000 ujonczezzal többet akarnak a jövő évre besorozni: ez oly kívánság, melyet az országtól kívánni csak akkor lehet, ha a háboru bizonyos. E részben a párt fölvilágosítást fog kívánni.

Végül áttért saját szerepére s a választók eljenzései közt kijelentette, hogy törhetetlenül fog haladni az eddigi uton.

A nagy hatást keltett beszéd után Hetey Ignác a párt nevében újra följajánlotta a kerületet Polonyinak, kijelentvén, hogy Szoboszló büszke a képviselőjére és bizalmat szavaz neki. Polonyi Géza erre kinyilatkoztatta, hogy büszke a képviselőre s a jövőre is elfogadja azt.

Délben tiszteletére nagy ebéd volt, melyen számos felköszöntőt mondtak Polonyira, a függetlenségi pártra és ennek hazafias küzdelmeire.

BELFÖLD.

A vasárnapi munkaszünet ellen.

Azok a fővárosi kereskedők, kik a vasárnapi kötelező zárórát délelőtti 10 órától déli 12 óráig akarják áthelyeztetni, látogatott gyűlést tartottak a nagymező-utcai orfeumban. A gyűlésen, melyet Medvey Zsigmond papirkereskedő és Sternberg Ármin hangszergyáros vezetett,

többen léptek fel indítványokkal. Az egyik felköszöntő, Leitner Emil papirkereskedő, ki németül beszélt, a fiatalabb nemzedék lehurrogatta, kiáltva: »Le vele! Beszéljen magyarul! Ha nem tud, tanult volna meg! Nem kellene nekünk Kochmeisterek! » A zaj percekig tartott. A gyűlés végül 100 tagu bizottságot választott, mely a fővárosi kereskedők nevében megszerkeszti a kereskedelmi miniszter elé terjesztendő emlékiratot. Az országos mozgalom tervéről egyelőre lemondtak.

Egy katonai toaszt története. A mult parlamenti ülésszakban, kevéssel azután, hogy Polonyi Géza a honvédelezredeseknek a közös hadseregbe lépésre vonatkozó s pressziószámába menő rendelet ügyében interpellált, Habrovsky Frigyes honvédelezredes pohárköszöntőt mondott egy nyitrai banketten, a melyben a honvédminisztert — bizonyosan annak tudta nélkül — védelmébe vette s álláspontját helyeselte. A felköszöntő ugy meghatotta a honvédminisztert, a ki akkor épen Szegeden volt, hogy táviratban gratulált az alezredesnek. Más hatást tett a politikai izü katonatoaszt a honvédtisztek körében, a hol már a honvédminiszter rendelete is általános felháborodást okozott volt. A tisztikar ugyanis a legnagyobb mértékben megbotránkozott az alezredes magatartásán, a mely alkalmas volt arra, hogy meglazítsa a tisztiek ragaszkodását a honvédség nemzeti intézményéhez. A tisztikar az alezredessel szemben lépten-nyomon éreztette idegenkedését és azt, hogy nem tartja őt képesnek arra, hogy a testületi szellemet ápolhassa. A tisztikar s az alezredes között a viszony napról-napra feszültebb lett s csak akkor szűnt meg ez a hangulat, mikor most nemrégiben az alezredest nyugdíjazták. Betegség címén történt a nyugdíjazás, de az érdekelt körökben azt hiszik, hogy alkalmasint van némi összefüggés a nyugdíjazás és a nyitrai pohárköszöntő között.

KÜLFÖLD.

A lemondó pretendens. A bonapartista bizalmi férfinak értekezletén Napoleon Viktor herczeg kijelentette ama szándékát, hogy trónkövetelő jogairól lemond és elismeri a köztársaságot. Valószínű, hogy nem sokára a herczeg ily értelmű kiáltványt bocsát ki.

Belsov miniszter gyilkosai. Szófiában még egyre folyik a hajsza Belsov miniszter gyilkosai ellen, de e valódi tettesek még nem kerültek a hatóság kezébe. A napokban bocsátották szabadon Zanov Iliát, Vulcev Iliát és Karadjiev asszonyt. Mind a hármat a gyilkosságban való részesség gyanuja miatt fogták el. Zanov a Karavelov-miniszteriumban külügyminiszter volt. Ebből az időből a követ-

kező esetet beszélük róla: Sándor bolgár fejedelem, röviddel eltávolítása előtt megbizta, hogy a mult hetekben megbukott Kiamil pasa nagyvezérnek egy értékes, gyémánttal kirakott arany dohányszelenczét adjon át. Zanov, utiköltséggel gazdagon ellátva, utra kelt Konstantinápolyba. Itt fényesen fogadták s ő, a helyett, hogy a szelenczét kézbesítette volna, kilátásba helyezett politikai előnyökért még csinos baksist szedelt fel. Ebből az utból tehát háromszoros haszna volt. Zebre vágta az uti költséget, a dohánytartót és a baksist. És ezt az urat gyanusították politikai gyilkossággal. Természetes, hogy hamar be kellett látniok a tévedést.

Magyar zarándokok Rómában.

A pápa hetfőn délután egy órkor fogadta ősi szertartással a magyar zarándokokat, a kik háromszáznál többen vannak. A zarándokokat Császka püspök mutatta be a pápának, a ki kegyteljes szavakat intézett hozzájuk és mindnyájukat kézcsókra bocsátotta. A pápa külön megszólítással tüntette ki Meszlényi püspököt. Nagyon kegyes volt a pápa a kalocsai tanulók és a Szt. Imre-egyesület tagjaihoz. A kalocsaiak péterfillérek és üdvözlő költeményt adtak át a pápának. A pápa a püspökökkel apostoli áldását küldötte az egész magyar nemzetnek. A magyarok a pápát belépésekor lelkesült, háromszoros éljennel üdvözölték.

Ujdonságok.

* A titkos forradalmi proklamációk. Közlöttük a minap a szabadságharc emlékeinek kiállításában látható legutolsó forradalmi proklamációt, a melyet 1863-ban bocsátott ki Budapesten az országos függetlenségi bizottmány. Azóta Károlyi Gábor gróf az 1867-iki kiegyezést megelőző időkben kelt titkos proklamációk egész gyűjteményét állította ki. Nem a szabadságharc kiáltványaihoz hasonló nagy felragaszok ezek, hanem a titkos terjesztésre alkalmas kis lapocskák a legapróbb nyomtatással. Ez érdekes proklamációk hangja mutatja, hogy a nemzet sebei akkor még nem indultak hegedésnek. Klapka György tábornoknak Turinban 1859. ápril 26-án kelt kiáltványának minden sora liheg a bosszútól »a pesti és aradi kegyetlen vérlakomákért, melyek az egész világot borzalommal tölték el.« Tíz éve már — így kezdődik Klapka kiáltványa — hogy legjelesebb honfiaink a vesztőhelyen véreztek el. Tíz éve már, hogy magyar hazánk osztrák rabigában nyög. — Tíz éve már, hogy az osztrák császár bitorolja és tapodja lábaival hazánk szent jogait. Tíz éve végre, hogy a magyar hadfi rabszolgaként idegen urat szolgál, ki sérelmeit bottal orvosolja s hon-szeretetét bitófával és golyóval jutalmazza. De ütött a bosszu órája, tornyosul a zivatar az »álnok osztrákház felett« s ilykép egyre fokozottabb hangon folyik tovább a magyar katonák buzdítása arra, hogy csatlakozzanak a francia és az olasz seregekhez, gyülekezzenek a kitűzött magyar lobogó alá, »mert csak áruló harcolhat osztrák zászló alatt.« Rendkívül érdekes »a Budapestenszék előnémeti komité« egy proklamációja 1865-ből. Ebben a trónkövetelő Crouy Chanel herczegnek, »öskirályaink méltóságjeljes ivadékának« szövegét ajánlja a nemzet figyelmébe. »Árpád fiának« e szövegata szerint, »ha Róma nagyságának biztosítása Kartagó elpusztulását követelte, az osztrák birodalom teljes megsemmisítésétől függ a magyar nemzet élete.« Crouy Chanel herczeg szövegata továbbá arról beszél, hogy a pozsonyi országgyűlést, a mikor a pragmatika szankeziót kieresztették, égő kanócczal ellátott ágyuk vettek körül. — A Budapestenszék előnémeti komitének 1865-ben Turinban nyomtatott körjegyzéke arról szól, hogy ha a magyar nemzet függetlenségét jövőre is biztosítani akarja, elkerülhetlenül szükséges, hogy koronáját egy Bonaparte vagy Carignan herczegnek ajánlja fel. A kiállításban

A korhadtt fenyő csucsán megmozdul valami: két holló.

Eljött az idejük, itt a préda. Ahol az emberi gyűlölet vet, ott a hollóké az aratás.

Mivel a két holttest nyakig van a vízben, a krakogó kalózkodó előbb a ruhát tépik szét, csak így juthatnak a husos falatokhoz. Kemény csőreikkel vagdalni kezdenek, tépik a holttesteket és féktelen vágyuk minden harapással növekszik.

Jóllaknak, egészen jóllaknak. S valamint az embernél, ugy az állatnál is élvezet után a pajzán jókedv kerekedik felül. Vigan ugrándoznak a holttestek körül. Tréfás kergetőzésben nyilvánul mulatókedvük, rekedt káromgás asztali imájuk és pajkosan csapkodnak fekete szárnyaikkal.

Egyszerre megállnak és elhallgatnak; valami lekötötte figyelmüket.

Mindegyik holttest finom, selyemszerű fonadékot visel nyaka körül, melynek végén valami négyzetes vászondarabka van meg erősítve.

Mohó vágyukban eleinte nem vették észre, de játék közben szétváltak a kabátok, a vászondarabok kiesusztak és a hullámok el-elkapták azokat.

A halálmadarak kitarják szárnyaikat, ugrálnak a víz fölött, megkapják a vászondarabkákat s addig ráncigálják azokat, míg elválnak a fonadéktól. Aztán megragadják csőreikkel és magukkal viszik a fenyő illatos koronájába, magasan a földi nyomortól és gyűlölettől. Ott dévajkódva mutogatják egymásnak a prédát.

Az egyik vászondarabon a censtochani szüzanya képe látható, a másikon a kazani boldogságos és csodatevő szűz képmása. — Mind a kettő amulett, melyet az anya akasztott fia nyakába, hogy megóvja minden veszélytől.

Azon éjen, mely e véres napot követte, Varsóban egy lengyel anyóka buzgón imádkozott a kereszt előtt egyetlen fiáért, aggkorának támaszáért. S ugyanabban az órában, a távoli Moszkvában egy orosz anya remegő kezeit kulcsolta össze és reszkető ajkakkal kérte a kazani boldogságos szűzet, óvja meg fiát minden bajtól. S ugyanakkor, midőn e két ima ég felé szállt, az erdő mélyében ordító farkascorda marakodott a prédán, melyet a hollók meghagytak nekik.

A hollóknak és farkasoknak mindig jól folyt a dolguk a szláv testvérek országaiban.

látható legutolsó forradalmi proklamációt a königgrätzi csata után 1866. júl. 16-án bocsátották ki. Ebben Vetter A. altábornagy I. Vilmos porosz király és »Magyarország szövetsége« engedelmével az »ideiglenes magyar kormány« megbízásából honvédsereget toboroz az osztrák császár ellen. Kiállította Károlyi G. gróf ennek az 1866-iki ideiglenes kormányának pecsétnyomait is. E pecsétnyomokat használták Berlinben, mint e forradalmi kormány képviselői Csáky Tivadar gróf és Komáromy György. A pecsét körirata: »Magyar ideiglenes nemzeti kormány.« A pecsét közepén Magyarország címere van a koronával.

* **Szenzációs öngyilkosság** történt tegnap este Debreczenben. Hutflessz István tekintélyes polgár és nagybirtokos agyonlőtte magát. Az eset általános szenzációt keltett Debreczenben, mert Hutflessz Istvánt az egész város ösmerte s itt nagy kiterjedésű rokonságot érintett a megrendítő hír. Tudósítónk következőkben közli az öngyilkosság részleteit. Hutflessz István 73 éves n. károlyi születésű nagybirtokos ezeltől néhány évvel erős gyomorbajt kapott s dacára a legszorgosabb gyógykezelésnek a baj mindég komolyabb kezdett lenni, mi Hutflesszt rendkívül elkeserítette. A kedélyes öreg ur azért eljárt a társaságokba, hol sokat panaszkodott szenvedéseiről. A séta-kertszőlőjében egyszer az mondta a vinczellérjének, hogy ha családja nem tekintene, már régen agyonlőtte volna magát, mert már nem állhatja tovább az óriási szenvedéseket. Néhány hónapja már oly súlyos lett a baja, hogy ágyba kellett feküdnie. Szőlőjének pajtájában lakott azóta s a revolvert ott tartotta mindég az ágya fölött, mióta beteg volt, mindig tanulmányozta a gyomorbajokról érkező orvosi könyveket s úgy találta, hogy bajára már nem kaphat gyógyító orvosságot sehhol. Tegnap meglátogatta őt Ujfalusi házi orvosa s állapotát nagyon kétségesnek találta. Mint halljuk az orvosa az öngyilkosság után megjegyezte, hogy úgy sem élt volna már 24 óráig sem. Az öngyilkosságot 5 órakor követte el. Ágya felől lekasztotta a revolvert, mi már régóta gyanus volt a családja tagjainak, de az öreg ur mindig megnyugtatta őket, hogy csak önvédelemre használta a revolvert. Őt órakor a lövést Jóó József vinczellér hallotta meg; azonnal beszaladt a szobába s az öreg urat már eszméletlen állapotban találta. A szemei közé a homlokába, kissé a balszemhez közel ment a golyó, a pisztoly visszaesapódó csövének irányzékja is felhasította a homlokot a bört. A halál a lövés után négy óra múlva következett be a legcsöndesebben, mert addig eszméletlen állapotban volt az öreg ur. Ma reggel felboncolták a holttestet a szőlőskertben s holnap temetik el a nagyvárud-utcai 286. számú háztól.

* **Kétéves önkéntesek.** Mindenfelől érkeznek a jelentések az önkéntesi vizsgálatok eredményéről s általánosságban véve bizony elég szomorú ez az eredmény. A múlt esztendőben tudvalevőleg nagyon kevés volt a kétéves önkéntesek száma: a jelöltek maguk beszélik, hogy akkor szokatlanul elnézők voltak a vizsgálók, nem akarták, úgy látszik, hogy az új védelmi törvény paragrafusai rögtön kimutasák a foguk fehéret. Ezidén azonban már más az eredmény, az új védelmi törvény súlyát most kezdik éreztetni a fiatalsággal. Sok lesz a kétéves önkéntes majdnem mindenütt. Budapest vizsgálatra jelentkezett 68 önkéntes, megbukott 16, négyannyi, mint a múlt évben. A jelentezők közt volt négy olyan is, a ki az idén már a második esztendőt szolgálta. A mostani vizsgálat épp oly rosszul végződött rajuk nézve, mint a tavalyi. Csak egyből lesz tiszt három újra megbukott. — Pozsonyban vizsgálatot tett 53 önkéntes, 10-nek második évet kell szolgálnia. — Miskolcra 53 vizsgázó közül 32 önkéntes tette le jó sikerrel a vizsgát, tizet szabadságnak, bár vizsgálatuk nem kielégítő teljesen, nyolczan szolgálják a második évet. — Legkedvezőbb a vizsgálat eredménye Komáromban. Itt a vizsgára jelentkezett összesen 37 önkéntes. Ezek közül kitűnő ered-

ménnyel tette le a vizsgálatot 5; — kielégítő eredménnyel 29 és így 37-ből 3 bukott meg; vizsgálat előtt visszalépett az egyévesekből 1, a kétévesekből 6.

* **Személyi hír.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, városi ügyekben Budapestre utazott.

* **Zsidó katonák ünnepe.** A orthodox zsidóság kérelmére Lobkovitz Rezső herceg hadtestparancsnok megengedte, hogy a zsidó katonák a közelgő ünnepnapokon felmentessenek a szolgálat alól. És pedig 1. jövő hó 2. Ujév ünnepén délután 4 órától okt. 4. 9 óráig; 2. okt. 9-én bünbánó szombaton délután 4 órától másnap esti 9-ig; 3. okt. 11-én, vagyis engesztelő napon délután 2 órától másnap esti 9 óráig; 4. okt. 16-án a sátorosünnepkor délután 4 órától 18-án 9 óráig s okt. 22-én, örömmünnepen okt. 25-én este 9 óráig.

* **Honvéd önkénteseink** tegnap — kedden este utaztak fel a fővárosba az október 1-én 2-án és 3-án tartandó tisztí vizsgára. Közülük már is őrmesteri rangot kaptak: Friedmann Jakab, Heiner István, Veres Miklós, Fűzesi Árpád és Sebestyén Bela.

* **Kicsérült feleségek.** Kaliforniában nagy feltűnést kelt most egy feleség-csere, mely a társadalom legmagasabb körében történt. Néhány hónap előtt Keely milliomos gyönyörű nejevel Chicagóból atköltözött San-Franciskóba s egy pompás nyári lakot bérelt ki. A házaspár szomszédja Hickock milliomos és neje volt. Megismerkedtek egymással, kölcsönösen meglátogatták s meghívták egymást, a minék a végé az lett, hogy Keely ur örületesen beleszeretett Hickock asszonyba s Hickock ur Keely asszonyság iránt táplált gyöngéd vonzalmat. Amerikában nagyon praktikusak az emberek. A két »fülig szerelmes« férj éppenséggel nem gondolt arra, hogy egymást lelődjözze, hanem mint józan és békeszerető feleletemberek meggyeztek abban, hogy feleségeiket kicsérélik, a mibe utóbbiakésszeggel beleegyezvén, Chicagóba utaztak, válópört indítottak — mely husz perczig tartott — s azután nagy vígság mellett tartották a kétszeres lakodalmat. Keely és Hickock urak volt feleségeiknek még értékes emléktárgyakat is adtak »az első szerelem örök emlékeül.« A két házaspár néhány peszsimista barátja most azt kürtöli, hogy miután a feleség-csere a férjekre nézve nem ütött ki előnyösen, feleségeiket visszacsérélik.

* **Családi meglepetés.** Egy charlottenburgi borbély házában örvendetes családi esemény következett be. Alig mult másfél éves házasság ez már a második alkalom volt. Miután nejét rábizta arra az alkalmi asszonyságra, aki ilyenkor rendes vendége a reménykedő családnak, a borbély mi rosszat sem sejtve, pihenmi tért. Ejjel 10 óra tájban a bábaasszony hozzámegy és fölébreszti: »Gratulálok májszter ur! Az első fiú!« — Az álmából fölriadt Figaro sértett önértzettel mutatott a mellette fekvő fiacskájára: »Bocsánat! Az első már itt van. Ez a második.« — A bábaasszonynak nem volt ideje vitába bocsátkozni, de mintegy tiz percz múlva ismét a szundikáló borbélynál terem egy második újszülöttel: »Gratulálok a harmadik fiúhoz!« — A borbély ezuttal nem tiltakozott: ellenkezőleg némi lemondással nézte a legeslegifjabb esemetét. Rövid vártatva ismét ágyánál terem a bábaasszony: »Májszter ur, gratulálok az első leányhoz!« szolt s elébe tartotta a hagmadik szülöttet. — »No, de most már aztán elég!« — fakadt ki a szegény borbély, akit a második alkalommal mindjárt 3 gyermekkel jándékozott meg a felesége.

* **A Merkur.** A szeptemberi égboltozaton érdekes csillag jelent meg: a Merkur. Ez a bolygó naprendszerünk nyolcz fő-bolygója közt legközelebb esik a naphoz. Középtávolsága a naptól 8 millió mértföld: a nap körüli utja 87 nap, 24 óra, 15 percz és 44 másodpercz, vagy is egy év a Merkuron, 88 napig tart. Pályafutásának gyorsasága az összes bolygók közül a legnagyobb; másodperczenként 9 1/7-ed mértföldet halad. Gyorsasága tehát másfélszer nagyobb, mint földünké. Ezt a bolygót különösen az jellemzi, hogy sebessége évről-évre növekszik, míg pl. a Vénuszé és földünké mindinkább fogyóban van. Legjobban lehet észlelni márcziusban, vagy áprilisban, mikor a naptól a legnagyobb keleti, továbbá szeptemberben, októberben, a mikor a naptól a legnagyobb nyugati távolságban van. Ilyen kedvező állásban a távcsöben sarlóalakúnak látszik, minthogy csak egy részét világítja meg a nap. Szabad szemmel csak annál a kedvező körülménynél fogva látható, hogy a naphoz való nagy közelségénél fogva, majdnem hatszor olyan erős rajta a napfény, mint a földön. Az évszakok a a Merkuron szintén úgy váltakoznak, mint földünkön (tavasz, nyár, ősz, tél) azzal a különbséggel, hogy minden évszaka csak 22 napig tart. Felülete, jó távcsövekkel nézve, nagyon egyenlőtlen. Háromszorta magasabb hegyek vannak rajta a Csimborasszónál. Gyorsan képződő és épol gyorsan eltűnő felhőket is észleltek a csillagon, a mi azt bizonyítja, hogy légköre van s így élő lények is lehetnek a felületén, bár a hőség tiszerte nagyobb rajta, mint nálunk a legforóbb nyárban.

* **Gyászjelentés.** Mely fájdalommal tudatjuk szereltt jó anyánk, illetve anyósunk és nagyanyának öz. Méhkereki D a l m y K á r o l y n e született Kund Teréziának életének 69-ik évében, hosszas szenvedés után, a mai napon reggeli 2 órakor bekövetkezett csendes kimúlását. Szeretett halottunknak földi részei, október hó 1-én, délután 3 órakor, a Teleki utcai 1176-dik számú háztól, az ev. ref. hitvallásnak szertartása szerint tartandó rövid ima után, fognak a Czegléd-utcai temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtiszteségtételre a boldogultnak rokonait, barátait s ösmerősöket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen. 1891. Szeptember hó 29-én. Dalmy Kálmán, gyermekei: Tibor és Barna. Dalmy Teréz, férje Varga Ferencz, gyermekeik: Irén és Elemér. Dalmy László és Huzly Sándor. Béke lengjen hamvai felett!

* **Olvasóinkhoz.** Londresz Elek, lapunk segédszerkesztője ma megvált a »Debreczen«-től, mivel holnap megkezdí katonaiszolgálatát, mint egy éves önkéntes.

* **Kereskedelmi akadémiánkon** a felnöttek számára évente rendezni szokott esti szaktanfolyam az idén okt. 15-én nyílik meg; tantárgyai a kereskedelemisme és levelezés, kereskedelmi számtan meg könyvvitel. Jelentkezők beiratkozhatnak okt. 10-ig naponta d. e. 11—12 órában az igazgatónál.

Husárak megállapítva, s bejelentve 1891. szept. 30-tól okt. 7 ig. 46 kr. Rác Gy. csapó-utca 587 sz. a., Bencze Józsefnél csapó utca 703. sz. a. Kovács Jánosnál csapó utca 791. sz. a. 50 kr. Rác Györgynél czegléd utca 2599. sz. a. csapó u. 326 sz. a. — a társaságnál Mester-utca 3655, Csapó utca 240. és 376 sz. a. könyök utca 574, kut u. 2323 sz. a. 52 kr. Ungvári Andrásnál piacz 1-ső szék, czegléd u. 55. sz. a. dedó u. 125. Mester u. 1113, Tanító-utca 1392, csapó-u. 3162. — a mészáros társaság 18 székiben, valamint a 3 izr. mészárszékben a piaczon. Debreczen, 1891 szept. 29. — *Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága.*

Felhívás!

Az aradi vértanukról mindnyájunknak kegyelettel kell megemlékeznünk, — teljes hitünk az, — hogy a debreczeni daleylet is osztja ebbeli nézetünket s október 6-ikán a római katolikus templomban a hazafias ünnepélyen megjelenésök és közreműködésök emelni fogja az ünnepély díszét és fényét. Melyre tisztelettel felhívja a daleylet figyelmét a debreczeni 1848/9-iki honvédegylet elnöksége.

Hajdúvármegye közgyűlése.

Debreczen, szeptember 30.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága ma d. e. rendes közgyűlést tartott, mely közepesen volt látogatva.

Gróf Dégenfeld József főispán megnyitván a közgyűlést, olvastatik az alispáni idős z a k i jelentés, mely minden megjegy-

zés nél
vénytár
törvény

Ol

melyek

a H.-

5-én r

vonatko

mellett,

szempe

got is.

miniszt

vármeg

A

mint ar

hogy a

n e m e

zást, n

lasztó l

titulusa

(a főbir

E

nagy sz

megfele

helyben

lenti, h

rozátát

helyb

A

arra, h

kozza,

azt, ho

akkor

helyes

fokra s

a bizal

H

nagykö

főszolg

g a b i r

megyei

igazgat

meg s

A

megyei

valamir

Hadház

jai jöve

gyámüg

hozzája

A

minősít

készítet

miniszt

A

e l ő i

annyi l

előírán

belügy

K

közszé

natkozt

terjeszt

A

mélyze

v é n y

az 189

2/3-0 v

mind a

A

megvizi

és Fisc

M

idő sze

zottság

(134) v

zottság

Böször

2, H.-I

Nádudv

s Föld

a többi

választ

K

állatorv

orvos,

Dely G

Dr. Gri

F

tenyész

zönség

zés nélkül tudomásul vétetik. Az országos törvénytár szerkesztősege által megküldött újabb törvényezikkek (XVIII—XXXI) kihirdetettek.

Olvastatik több miniszteri leirat, melyek közül kiemeljük a belügyminiszternek a H.-Vámos-Pércs községben f. évi jan. 5-én megejtett községi tisztújításra vonatkozó leiratát, mely újabb bizonyíték a mellett, hogy a belügyminiszter — korteszempontból — elnézi a nyílt szabálytalanságot is. Hát még akkor mi lenne, ha a belügyminiszter a saját kreatúráival népesítené be a vármegyéket!

A vámos-pércsi előjáró választás — mint annak idején megirtuk — úgy folyt le, hogy a szolgabíró nem rendelte el, illetőleg nem engedte meg a névszerinti szavazást, noha azt a törvényben előírt számú választó kérelmezte, hanem közfelkiáltás (!) titulusa alatt saját korteseit nevezgette ki (a főbíró kivéve) előjárókká.

E választást a jogaitól megfosztott nagy számú választók, Tóth Imre és társai megfélembtezték, de Hajdúvármegye közgyűlése helybenhagyta s a belügyminiszteri leirat kijelenti, hogy a vármegyeinek helybenhagyó határozatát indokainál fogva szintén helyben hagyja!

Az ilyen eljárás egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a népben a törvénytisztéletet fokozza, mert ha a jogaitól megfosztott néplátja azt, hogy nincs hová fordulnia elégtételért: akkor ne csodálkozzunk rajta, ha a közügyek helyes vezetése iránti bizalma a legalsóbb fokra száll alá s érdeklődése a közügyek iránt a bizalommal párhuzamosan csökken!

H.-Hadház rendezett tanácsu városnak nagyközséggé átalakulása folytán a b.-ujvárosi főszolgabírói járásnál egy második szolgabírói állás rendszeresítettik, — a vármegyei árvaszéknél pedig az alkalmazott közigazgatási gyakornok jegyzői teendőkkel bízatik meg s a napidíjas állandósítottatik.

Azon vármegyei határozatot, hogy a vármegyei központi gyámpénztári tartalék-alapja, valamint Kaba, P.-Ladány, B.-Ujváros és H.-Hadház községek gyámpénztárai tartalék-alapjai jövedelme arányában a vármegye 1892. évi gyámügyi kiadásai fedezéséhez 2522 forinttal hozzájáruljanak: a belügyminiszter jóváhagyja. A törvényhatósági utmesterek és utkaparók minősítése és szolgálati viszonyaik tárgyában készített vármegyei szabályrendeletet a belügyminiszter szintén jóváhagyja.

A vármegyei 1892. évi költség-előirányzat 50,012 frt bevétellel s ugyanannyi kiadással megállapítottatik. A költségvetési előirányzatot megerősítés végett fölterjesztik a belügyminiszterhez.

Kardos Geza csegei gyógyszerésznek Egyek községben egy fiók-gyógytár felállítására vonatkozó újabb kérvénye pártoló véleménynyel terjesztetik föl a belügyminiszterhez.

A vármegyei tisztii, kezelő és szolgáló személyzete nyugdíjintézetét alapja javára törvényhatósági pótdógyánánt az 1892-ik évben a községekre 1%, a városokra 2/3% vettetik ki. E pótdódot a közgyűlésnek mind a jelenlevő 46 tagja megszavazta.

A vármegye kezelése alatt álló pénztárak megvizsgálásával Karap Mór, Ozsváth Ferencz és Fischbein Ignác bízott meg.

Miután a vármegye lakosainak száma ez idő szerint 134,000 főre rug, a vármegyei bizottsági tagok száma 268 lesz. Ezeknek fele (134) virilis, másik fele pedig választott bizottsági tag. A választások megejtésére H.-Böszörményben 3, H.-Szoboszlón 2, H.-Nánáson 2, H.-Dorogon 2 választó-kerület alakítottatik, Nádudvar, Kaba, Ladány, B.-Ujváros, Hadház s Földes egy-egy választó-kerületet alkotnak, a többi községek pedig csoportosítottatnak. A választók száma 8210.

Kihirdetettek: Vargha Károly nádudvari állatorvos, Dr. Halász Sándor nádudvari községi orvos, Tatay Imre h.-dorogi községi állatorvos, Dely Gábor h.-hadházi községi állatorvos és Dr. Grünwald Ignác egyeki orvos oklevelei.

Pozsonyvármegye közönsége az állattenyésztés tárgyában, Trencsénvármegye közönsége pedig a házaló kereskedés szabályozása

tárgyában ir föl a miniszterhez és a képviselőházhoz. Mindkét felirat hasonló szellemű fölirattal pártoltatik.

Végül apróbb ügyek tárgyalattak s ezzel a közgyűlés — melynek folyama alatt alig történt egy-két felszólalás, vita pedig éppen nem volt — véget ért.

DUSAN BERENDEZETT RAKTÁR

áll a n. é. közönség rendelkezésére:

V Á S Z N A K,

Ujdonság-asztalnémetek

ÉS

KÁVÉSTERITÉKEK,

fehérmeműek,

jó mosatu színes és fehér téli ruha-flanellek,

VALÓDI JÄEGER-ÁRUK

és

diszes kelengyéből

KARDOS LÁSZLÓ

442

üzletében

10—1

CZEGLÉD-UTCZA.

Az angyalbőr.

Októbernek elsején
Be kell rukkolni...

Itt van hát a vitézi nap, a mikor lekerül az arany fiatalágról a czivil ruha s helyébe az angyalbőr kerül. A »rekruták« ünnepeles arccsal vonulnak be a kaszárnnyába holnap, mert megfújták a trombitát. Az utcán este felhangzik a nóta:

Ne sirj kis lány, ne sirjál
Vissza jövök még
Visszaségít engemet
A csillagok ég!

Az önkéntes »urak« ma már felhúzták az angyalbőrt s büszkén feszítettek végig a piac-utcán, a tavalyi önkéntesek pedig holnap vetik le, persze a ki levelet. De azonnal meg lehet látni az arczukról, hogy ki maradt benne az angyalbőrben még egy kerek esztendőre, mely rengeteg sok kis nappól áll még.

Holnap már megindul az élet a kaszárnnyakban. A rekruták mennek befelé, az öregek jönnek kifelé. — A szabadságos ruha pompásan fest az öregeken, a kik mind megvárják a fiaiktól, hogy az apjuknak szalutáljanak. A rekruták nótája ismét előkerül:

Szabadságom el van zárva
Ferencz Jóska ládájába,
Elvesztett a láda kulcsa,
Ki nem szabadulok soha!

Én is megyek már, felcserelem a tollat csillogó karddal s az angyalbőrben haza gondolok. Most pedig bucsut veszek az én kedves újságomtól és olvasóimtól!

Leontesz.

TÖRVÉNYSZÉK

Kettős kivégeztetés Eszéken. Gasparovics Ivánt, a szlobodnavleszti vendéglőst. meg az életétársát, a vele törvénytelen házasságban élő Mikácsék Katit, a múlt novemberben baltacsapásokkal egy éjszaka legyilkolták Dubaics István és Dubaics Milos. A háznál levő két gyermeket Damjanovics Mile és Vekics Milos iparkodtak ártalmatlanokká tenni. A gyilkosok feltörték az almáriomot, elvittek 1300 forint készpénzt, egy revolvért egy pár csizmát s más hasonló tárgyakat, de nemsokára hurokra kerültek s a bíróság közülök kettőt, a gyerekek bántalmazóit 20—20 évi

fegyházra, kettőt pedig, a vendéglőspár gyilkosait kötél általi halálra ítélte. A halálbüntetést a király kegyelme sem változtatta meg s az ítéletet az eszéki törvényszék bürtönének udvarán hetfőn reggel 7 órakor Kozárek hóhér végrehajtotta. Dubaics István, az egyik halálraítelt, teljesen meg volt törve, Dubaics Milos a másik elítelt azonban nyugodtan lépett az akasztófa alá. Az elítélteknek korán reggel pálinkát adtak. Milos ekkor így szólt társához: »Igyál, mert már nem sok van hátra!« Az ítélet hirdetésénél Milos előretolakodott, hogy a szót jobban hallhassa s nevetve nézett szét, mikor pedig a kivégzésre került a sor, lábbujjhegyre állt és átkandikált az olaszfalon, hogy elítelt társát még egyszer láthassa. Az elítelt utolsó szavai ezek voltak: »Bocsássatok meg, emberek!«

Irodalom és művészet.

Egy orosz író halála. Goncsarov Iván, orosz regényíró, meghalt. Goncsarov 1813 jun. 16-án született Simbirskben s Moszkvában végezte tanulmányait. Az irodalomban 1847-ben lépett fel, de csak »Oblomow« cz. regényével tette azt a nagy hatást, melylyel egyszerre a legelső írók közé küzdötte fel magát. Oroszországban Gogol legkitünőbb utódjának tartották.

CSARNOK.

„EZEREK RÖGESZME“.

— Regény. —

Irta: Dumas Sándor.

Fordította: Publik Ernő.

(Folytatás.)

Majd utánok fogok lassan menni, hogy haza kísérhessem a kisasszonyt, ha ön elhagy bennünket.

És hogy fogja megtudni Marceau, hogy én vagyok az az ember, akit neki ajánlott?

Adja át neki ezt a háromszinü jelvényt, erről mindjárt tudni fogja.

És mondja csak, mivel tartozom mindezekért életem megmentőjének?

Semmi mással, minthogy megengedi a leányát is megmentenem.

Ez rendkívül szép!

Ő a fejére nyomta a kalapot s kioltotta a gyertyákat.

A hold bágyadt világánál, mely a folyosó ablakán át sütött be, haladtunk lefelé.

A földszinten karonfogta leányát, s a Saint Péres uton keresztül az Egyetem-utcába sietett. — Én tiz lépésnyi távolból követtem őket.

Anélkül, hogy csak valakivel találkozott volna is, a 40-ik számú ház elé értek. Én hozzájuk siettem.

Ez kedvező előjel — mondám — akarja-e, hogy felvezzem?

A világért se, minek fáradsztaná magát; várakozzék itt kissé a leányomra.

Én meghajtam magam.

Most pedig fogadja még egyszer köszönetemet, az Isten legyen önnel! — rebegé kezét nyujtva. Nem találok szavakat azon érzelmeim tolmácsolására; miket ön iránt táplálok. De hiszem és remélem, hogy az Uristen megengedi még érnem azt az időt, mikor hálámnak hü kifejezését adhatom.

Én egy kézzszorítással feleltem neki.

Aztán bement a házba, Solange követte őt. Hanem mielőtt bement volna, ő is megszorította kezemet.

Alig tiz percz múlva megint kinyitott a kapu.

Nos? — mondám.

Valóban — felelt a leányka — Marceau megérdemli, hogy az ön barátjának hívassék,

ugyan az a figyelem, udvariasság, mely önt oly szeretetreméltóvá teszi, feltalálható ő benne is. Szinte tudta, szinte érezte, hogy az, ha én atyámmal az elválás végső perczéig együtt lehetek, rendkívül boldoggá tenne. És a testvére a saját maga hálótermében ágyat vettett nekem.

Már holnap három óra felé túl lesz minden veszélyen atyám. Tíz órakor holnap este szíveskedjék elfáradni, ha ugyan érdekesít reá, a Feron-utczába!

Mindenesetre elfogok menni! Hát a kedves atyja nem szólott semmit se rólam? Köszöni szépen a jegyet, tessék oda is adom, — aztán meg arra kéri, hogy amennyiben lehetséges, ne felejtkezék meg rólam se! Önt is megmentem Solange, csak bizza rám! — felelém összeszorult szívvel.

Először csak azt tudjam meg, hogy hol fogom feltalálni atyámat? — mondá. — Nem is képzeli, mennyi baja lesz még velem!

En megragadtam kezét és keblemre szoritám azt.

Hanem ő, mint tegnap is, homlokát hajtá csókra felém.

Holnap! — susogá.

En homlokára nyomtam ajkaimat és most már nem a kezét, hanem hullámzó kebelét, dobogó szívét szoritám keblemre. Haza mentem; oly ezúdar jó kedvem kerekedett, mint soha azelőtt. A jó tett érzete volt-e, vagy e bájos teremtmény iránt felébredő szerelem az oka, nem tudnám megmondani. Azt se tudom, aludtam-e, vagy ébren virrasztottam át az éjszakát, de ez oly hosszúnak s a nappal oly végtelennek tünt fel előttem, hogy bár minden perc oly drága volt most nekem, mégis azt szerettem volna, hogy az idő repüljön.

Másnap kilencz órakor a Feron-utczában voltam. Fél tizkor megjelent Solange. Ő felém futott és karjaival átölelte nyakamat.

Ő mentve van! — kiáltá. — Atyám meg van mentve! És ezt önnek köszönhetem! Mennyire szeretem önt!

Tizennégy nap múlva egy levelet kapott Solange, mely tudatta, hogy az atyja Londonban van.

Másnap egy utlevelet hoztam a számára. Mikor azt a kezébe vette Solange, könnyek szöktek a szemébe.

Tehát ön nem szeret? — mondá.

Jobban az életemnél! — felelém. — De mivel atyjának szavamat adtam, meg is akarom tartani!

Akkor én fogom megszegni azt! — mondá. — Igen! Albert, ha neked szíved van, hogy engem eleressz, nekem nincs erőm, hogy téged itt hagyjalak!

Ő maradt.

VII.

Albert.

Ledru ur ismét szünetet tartott.

E szünet alatt még mélyebb volt a csönd, mint az előbbi alatt, mivel mindenki tudta, hogy most az elbeszélés befejezéséhez közeledik, s mivel Ledru ur oda nyilatkozott volt, hogy alig lesz ereje a történet teljes bevezésére. De ő újra hozzá kezdett elbeszéléséhez:

Ama est óta, mikor a szép fiatal leánya elutazása forgott szobán, már három hónap múlt el, anélkül, hogy csak egy szóval is érintette volna az elválást!

Solange egy lakást birt a Turenne-utczában. En béreltem ki azt számára saját nevé alatt, mivel még most se tudtam, [hogy hívják tulajdonképen, s ő is csak Albertnek szólított. Ugyancsak én, hogy a forradalmi rendőrség üldözése elöl megóvjam, behelyeztem őt egy leánynevelő intézetbe, mint tanítónőt.

Abban a kis lakásban töltöttünk el minden vasárnapot és csütörtököt ketteskén; a hálószobából a legpompásabban oda lehetett

látni arra a pontra, ahol legelőször találkoztunk egymással.

Minden áldott nap leveleztünk, ő Albert, én Solange czim alatt.

Mondhatom, ez a három hónap volt legboldogabb része egész életemnek.

Daczára azonban mindennek, nem mondtam le azon tervemről sem, melyet a hóhérlégenyvel való beszélgetésem alkalmával tettem fel magamban. Kiszközöltem magamnak egy engedélyt, hogy a kivégzettek hulláin és fején kísérleteket tehessek. Sajnos, nem is szenvedtem hiányt sohasem a megfigyelésekben. Minden nap 30—40 személyt nyakaztak le s a forradalmi piacon annyi vér folyt, hogy a nyaktól előtt egy három láb mélységű vermet kellett ásni.

Ez a verem deszkákkal volt befedve. Egyszer egy nyolcz éves fiúcska alatt megbillent a deszka, az beleesett az undorító gödörbe, s megfullt a vérben.

Nagyon természetes, hogy Solangenak egy szóval se árultam el, hogy mivel foglalkozom egész nap, mikor vele nem találkozom.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A megvásárolt kiállítás. A bolgár kormány kiküldött megbízottja, Georgiov osztálytanácsos van most Temesváron abból a célból, hogy az összes kiállítási épületeket és pavilonokat megvásárolja. Az épületeket azután Szófiába vinnék, s ott újból felállítva, ezekben tartanak a közelebb rendezendő szófiai kiállítást. Az alkudozások már a befejezéshez közelednek, s úgy látszik eredményre fognak vezetni.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 28.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronkint 300—400 klgon felüli súlyban) ————. 2) Öreg közép (páronkint 300—400 klg-súlyban) ————. 3) Fiatal nehéz (páronkint 320 klgon felüli súlyban) 47.—47.50— 4) Fiatal közép (páronkint 251—320 klg. súlyban) 48.—48.50— 5) Fiatal könnyű (páronkint 250 klgmig terjedő súlyban) 50.—51.— II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronkint 280 klgon felüli súlyban) ————. 7) Közép (páronkint 220—280 klg. súlyban) ————. 8) Könnyű (páronkint 220 klgmig terjedő súlyban) 49.—50.— III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronkint 260 klgon felüli súlyban, 46.50—47.— 10) Közép (páronkint 220—260 klg. súlyban) 46.50—47.— 11) Könnyű (páronkint 220 klgmig terjedő súlyban) 48.—48.50— Sertés létszám: szept. 27 napján volt készlet 137,073 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízalni való sertés ———, malacz (4—11 hónapos korban) elhajtott 1878 drb.

Budapesti gabonatözsde. Szeptemb. 29-én. Buza tavaszra 10.59 pénz 10.61, őszre 10.29 pénz, 10.31 áru. — Tengeri 1892 máj.— jun. 5.58 pénz, 5.60 áru. Zab tavaszra 6.04 pénz, 6.06 áru, őszre 5.82 pénz, 5.85 áru. — Káposztarepeze aug.—szept. 14.70 pénz, 14.80 áru.

Kukoriczatermésünk. Országszerte folyamatban van a kukoriczatorés. Konstatáljuk, hogy kevés hely van, a hol gyenge közepeszerű az eredmény. Leghálásabban fogadják a jó termést azon vidékeink, a melyeknek gabonatermése silány volt, nevezetesen az erdélyi vármegyék és Tisza vidékének felső része, de megelégedett a nép általában s ha az árak kedvezőek lesznek — jelenleg még eléggé alacsonyok — a kukoriczatermés némileg pótolni fogja azt a veszteséget, a mely a gabonatermés gyöngesége következtében több megyében előállott. Az idei kukoriczatermés jó kö z é p s z e r ü n e k jelezhető és így — a mi évek óta nem történt meg, bőven ugyan nem, de

lesz elég fölöslegünk s a kivételre is engedhetünk át jelentékeny mennyiséget. — Kukoriczatermésünk az utóbbi években nem volt kielégítő s az átlagtermés is 23 millió méter-mázsára rugott s csak az 1888 és 1889-es évek voltak az átlagnál kedvezőbbek, mert akkoriban 25, illetve 26.5 millió métermázsára termett. Az idej terület is jelentékenyen nagyobb; a kipállott gabonavetés helyére kukoriczát vettek. A hivatalos adatok szerint tavaly 3.36 millió kat. hold volt a learatott kukoriczaterület; a folyó évben 3.60 millió kat. holdra becsülhetjük. A tavalyi átlagtermés 6.94 millió mm. volt s az eddig elért legjobb termés alkalmával 9 millió mm.; ugyanennyire teszszük az idej termést, a midőn is végeredménykép 32—33 millió métermázsát remélhetünk.

Készülék magrépa választásra.

A magrépa megválasztására legjobbnak bizonyult, hogy a répából hengeres darabot vágunk ki, ezt ellefezzük s egy-egy felet különböző fajsúlyu lugban próbálunk ki. Ha a felek mindkét lug fölött usznak, akkor a répa ugynevezett »vizsgált répa«, ha a könnyebb lugban levő alászáll, míg a legnehezebb lugbeli fönnuszik, akkor a répa »piaczi magrépa«, ha végül mindkét fél mindkét lugban száll a fenékre, akkor a répa »bevált répa«, melyet érdemes tovább termesztetni. A vágott részt azonban nagy és kis répánál egyaránt aránylagosan mindig hosszának ugyanazon részéből kell venni, mert a répák czukortartalma hosszúságuk különböző részben különböző. Ezt a vágást megfelelőleg végzi egy új találmánybeli gép. A répát, melyből a próbarész kivágandó vízszintes állásban két megfelelőleg alakított tartók közé fogjuk be, melyek az asztalon megerősített vezetékben eltolhatólag vannak alkalmazva. A tartók terelői mozdíthatólag vannak összekötve kéziemelyűvel, melynek hátsó (bal) vége a terelővel az asztalhoz van foglaltva. Ha az emeltyű mellső végét lenyomjuk, a tartók megközelítik egymást s a répa közöttük megszorul. Ellenben, ha az emeltyűt megemeljük, távoznak egymástól a tartók s a répa belőlük kivethető s ujjal cserélhető fel. Az emeltyű hüvelyével az asztalra erősített vezetékrucon jár. Az asztalon ágas kar van megerősítve, a melyben a függőleges rud föl-alá toltatható, melynek alsó végében függőleges csőszerű kés van alkalmazva. E kés ellensúlyos foggantyúval föl-alá mozgatható, mely a karon forgólag van megerősítve s hasadékkal ellátva, a melybe rudból oldat kiálló csap nyulik be. Midőn a foggantyut lehuzzuk, a kés a répából levág egy hengeres darabot, mely a késre tűzve marad. Arra, hogy a kivágott répapróba a késből eltávolíttassék, a kés alatt levő függőlegesen alkalmazott s föl-alá toltatható rud szolgál, melynek tengelye a kés hosszabbításának tengelyében esik. A rud alsó vége kéziemelyűvel forgólag van összekötve, melynek hátsó vége az asztalra forgólag erősített rudra van akasztva. Midőn az emeltyűt megemeljük, a rud beereszkedik az üreges késbe s a benne levő répapróbát fölfelé tolja. A csőszerű kés felső végében élében aláálló vízszintes kés van alkalmazva. Ez a kés a rudból fölfelé tolt répapróbát hosszában ketté vágja s a felek az oldalas nyílásokon mindkét oldalon kiesnek. A kieső répaszeletek az asztaltól jobbról és balról fölállított lejtőn az alájuk állított sóslyuggal teli edénybe esesznek le.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**

Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

A „DEBRECEZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvéllal mindenemü nyomtatványokat, n. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket

a legizlésebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére címzendők.

Új vállalatunkat, hol északkellei Magyarország legregibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECEZEN”,

a szintén elterjedt „**DEBRECEZENI HIRADÓ**” és a „**JOGI HETILAP**” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. —

Hirdetések a **Debreczen** cz. lapban a legjutányosabb árakon közölhetnek.

BIRÓSÁGI NYOMTATVÁNYOK KÉSZLETBEN VANNAK.

Nyomtatott a „Debreczeni nyomda részvénytársaság” nyomdájában. 1891.